

Initiatiefvoorstel

Duurzame versterking rekenkamer(commissie)

Katwijk, 5 juni 2023

Aanleiding en doel

Het is voor alle Nederlandse gemeenten verplicht sinds 2006: het hebben van een rekenkamer of rekenkamercommissie. Katwijk heeft, vlak na de fusie met Rijnsburg en Valkenburg, gekozen voor een rekenkamercommissie. Deze commissie onderzoekt de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde beleid en van instellingen waarvan de activiteiten voor een groot deel door de gemeente worden bepaald (jaarverslag rekenkamercommissie gemeente Katwijk, 2022)¹.

In Katwijk wordt op 29 juni 2006 de Verordening gemeentelijke rekenkamercommissie² unaniem door de gemeenteraad vastgesteld. Bij dit besluit bepaalt de raad onder meer dat de rekenkamercommissie bestaat uit drie leden, als startbudget wordt gekozen voor € 60.000 (1 euro per inwoner) en er in 2009 een evaluatie zal plaatshebben. Later in het jaar, op 2 november 2006, besluit de raad vanuit de formatie van de griffie 12 uur per week in te zetten voor het ambtelijk secretariaat van de rekenkamercommissie.

De evaluatie van de rekenkamercommissie³ vindt uiteindelijk plaats in 2010, om een beter beeld te kunnen geven van de activiteiten en resultaten van de rekenkamercommissie. Deze evaluatie leidt niet tot voor dit initiatiefvoorstel noemenswaardige aanpassingen.

De jaren hierop volgend zet de rekenkamercommissie haar werk voort, met gemiddeld één en soms twee onderzoeken per jaar. In de Kadernota begroting 2016⁴ stelt het college voor om, als bezuiniging, het budget voor de rekenkamercommissie structureel met € 25.000 te verlagen. Ofschoon de voltallige oppositie een amendement indient om deze bezuiniging te voorkomen, steunen de coalitiepartijen dit en blijft de bezuiniging in de Kadernota gehandhaafd.

Per 2016 wordt het jaarlijkse budget aldus € 35.000. Vlak voor de bezuiniging spreekt de raad met de rekenkamercommissie af om de onderzoekfrequentie te verhogen en de betrokkenheid van de raad te vergroten. Na de bezuiniging wordt ook de beschikbare

¹ Rekenkamercommissie gemeente Katwijk, 'Aanbieding Factsheet en Jaarverslag 2022', <https://katwijk.notubiz.nl/document/12613478/1> (11 april 2023)

² Gemeente Katwijk, 'Verordening gemeentelijke rekenkamercommissie', <https://katwijk.notubiz.nl/document/160847/1> (7 juni 2006)

³ Gemeente Katwijk, 'Evaluatie rekenkamercommissie', <https://katwijk.notubiz.nl/document/164685/1> (30 september 2010)

⁴ Gemeente Katwijk, 'Kadernota begroting 2016', <https://katwijk.notubiz.nl/document/2269223/1> (26 mei 2015)

formatie voor het ambtelijk secretariaat gehalveerd naar 6 uur, wat in 2021 op verzoek van de rekenkamercommissie⁵ weer iets wordt verhoogd naar 8 uur per week.

Per 1 januari 2023 is de nieuwe Wet versterking decentrale rekenkamers in werking getreden. Deze wet heeft tot doel het creëren van een sluitend, wettelijk stelsel voor gedegen, onafhankelijk rekenkameronderzoek, ter ondersteuning van de controlerende rol van raden.⁶ Gemeenteraden hebben een jaar de gelegenheid om op basis van de nieuwe wet een onafhankelijke rekenkamer in te stellen, de leden te benoemen en de oude verordening in te trekken. Vanuit de Katwijkse griffie zal in de loop van dit jaar gewerkt worden aan een nieuwe verordening, in lijn met het VNG Model Verordening gemeentelijke rekenkamer⁷.

Vooruitlopend op deze nieuwe Verordening, wordt met voorliggend initiatiefvoorstel beoogd om de nieuwe Katwijkse rekenkamer(commissie) in de komende jaren op duurzame wijze te versterken. In de motivering zal nader worden toegelicht waarom initiatiefnemer dit noodzakelijk acht.

Motivering voorstel

1. Katwijk hanteert een veel lager budget dan geadviseerd

In 2020 verschijnt het rapport 'Inspiratiekaders effectieve invulling lokale rekenkamer'. Bij dit rapport is een klankbordgroep bestaande uit het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies, de Vereniging voor Raadsleden en de Vereniging van Griffiers betrokken. Uit het rapport komt naar voren dat een bedrag van € 1,30 per inwoner ter bekostiging van de lokale rekenkamer grosso modo als ondergrens van het budget kan worden gezien. Kijkend naar Katwijk zou dit neerkomen op een bedrag van zo'n € 85.000. Met een budget van thans € 35.000 (ca. € 0,50 per inwoner) zit Katwijk hier fors onder. In het rapport wordt voorts benoemd dat een bedrag van 1 euro per inwoner – een in 2004 zonder veel onderbouwing geponeerde informele norm – in ieder geval niet meer toereikend is. Nadere onderbouwing van de bedragen is te vinden in het rapport.

2. Katwijk hanteert een veel lager budget dan gemiddeld

Uit het onderzoek 'Zicht op rekenkamers'⁸, in 2020 verricht op verzoek van het ministerie van BZK, blijkt dat gemeenten met een rekenkamer gemiddeld € 1,20

⁵ Rekenkamercommissie gemeente Katwijk, 'Verzoek om uitbreiding van de ondersteuning, <https://katwijk.notubiz.nl/document/10005978/1> (1 april 2021)

⁶ Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 'Inwerkingtreding wet versterking decentrale rekenkamers', <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-76f739063def994ee68ebc402c2a88e0714bb771/pdf> (22 november 2022)

⁷ VNG, 'Model Verordening gemeentelijke rekenkamer', <https://vng.nl/brieven/model-verordening-gemeentelijke-rekenkamer> (20 maart 2023)

⁸ Zicht op overheid, 'Zicht op rekenkamers', <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/dossier/blg-959880.pdf> (oktober 2020)

per inwoner aan hun rekenkamer besteden, wederom fors meer dan momenteel het geval in Katwijk. Door het ontbreken van gegevens van een deel van de gemeenten is dit een minimale schatting; het gemiddelde ligt hoogstwaarschijnlijk nog iets hoger.

3. *Er is al zeven jaar geen inflatiecorrectie toegepast*

Na de vrij plotselinge bezuiniging in 2016, waarbij ruim veertig procent van het budget wordt gekort, is het jaarbudget onveranderd. Er is ook geen inflatiecorrectie toegepast. Wanneer dit vanaf 2016 wel zou zijn gedaan, was het budget thans ca. € 45.000, wat overigens nog steeds fors onder het landelijke advies zou zijn.

4. *Disbalans tussen wensen raad en mogelijkheden rekenkamercommissie*

Reeds in 2015 is vanuit de gemeenteraad de wens geuit om de onderzoeksfrequentie van de rekenkamercommissie te verhogen. Het huidige budget maakt dit steeds minder goed mogelijk, wat op termijn steeds meer weerslag zal hebben op zowel de kwaliteit als kwantiteit van onderzoeken van de rekenkamercommissie.

5. *De rekenkamercommissie vervult een belangrijke rol in de lokale democratie*

Het stellen van kaders en het controleren van het gemeentebestuur zijn twee hoofdtaken die de gemeenteraad heeft. Door het uitvoeren van actuele en relevante onderzoeken op thema's die de raad, het college en de samenleving aangaan, levert de rekenkamercommissie een waardevolle bijdrage aan het (maatschappelijk) debat en daarmee de versterking van onze lokale democratie.

Voorstel

- *Verhoog het budget structureel*

Initiatiefnemer acht het van belang geleidelijk toe te werken naar een structureel hoger budget, opdat de nieuwe rekenkamer(commissie) op duurzame wijze op kan bouwen naar een waardig niveau en het budget verstandig kan besteden. Een te forse groei zou dit kunnen ondermijnen. Een structureel hoger budget versterkt de lokale democratie, brengt het budget in lijn met andere gemeenten en zorgt voor een stabiele, toekomstige basis. In tabel 1 wordt hiervoor een voorstel gepresenteerd.

Jaar	Budget
2007-2016	€ 60.000
2016-2023	€ 35.000
2024	€ 50.000
2025	€ 65.000
2026	€ 80.000
2027 e.v.	Ca. € 1,30 x aantal inwoners

Tabel 1: Voorstel structurele budgetverhoging nieuwe rekenkamer(commissie)

- *Vergroot de ambtelijke ondersteuning*

Het verhoogde budget zal ertoe leiden dat de nieuwe rekenkamer(commissie) meer, dan wel grotere onderzoeken kan verrichten. Dit vraagt logischerwijs ook om meer ambtelijke ondersteuning. Voorgesteld wordt om dit per 2024 weer terug te brengen naar 12 uur per week en dit helder af te bakenen, zodat de uren ook daadwerkelijk beschikbaar zijn voor de ondersteuning. De huidige link met de griffie ziet initiatiefnemer als wenselijk. Vanuit de griffie is er breed overzicht van de ambtelijke organisatie en zijn de lijntjes kort wanneer noodzakelijk. Voorgesteld wordt dan ook om de huidige constructie voort te zetten, waarbij medewerker(s) van de griffie voor een bepaald aantal uur per week worden ingezet voor vervulling van het ambtelijk secretariaat van de nieuwe rekenkamer(commissie).

Voorstel voor raadsbehandeling

Conform het Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de gemeenteraad kan het college binnen twee maanden nadat het ter kennis is gesteld van een (initiatief)voorstel schriftelijk wensen en bedenkingen met betrekking tot het voorstel ter kennis van de raad brengen (artikel 38.2)⁹. De rekenkamercommissie is echter direct ingesteld door de gemeenteraad, en doet haar werk ook voor dit orgaan. Derhalve wordt voorgesteld het initiatiefvoorstel direct door te geleiden naar het presidium voor behandeling in de gemeenteraad.

Middelen

Voor een duurzame versterking van de nieuwe rekenkamer(commissie) zijn als vanzelfsprekend middelen nodig, grotendeels in te zetten voor het verrichten van gedegen onderzoek. Het gemeentebestuur wordt geacht om, bij het aannemen van voorliggend voorstel, bij het opstellen van komende begrotingen rekening te houden met de wens van de gemeenteraad.

L.M. van der Plas

VVD

⁹ Gemeenteraad van Katwijk, 'Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de gemeenteraad', <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR250876> (geldend van 9 september 2016 t/m heden)

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Katwijk,

Besluit:

1. Conform tabel 1 van voorliggend initiatiefvoorstel toe te werken naar een structureel hoger budget van de nieuwe rekenkamer(commissie) en de middelen hiervoor jaarlijks op te nemen in de begroting.
2. Conform voorstel de ambtelijke ondersteuning per 1 januari 2024 terug te brengen naar 12 uur per week (reeds gangbaar van 2007-2016) en de middelen hiervoor jaarlijks op te nemen in de begroting.

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Katwijk in
zijn openbare vergadering van [datum]

De griffier

De voorzitter